

FASTE FORBINDELSER på havet - Building with nature

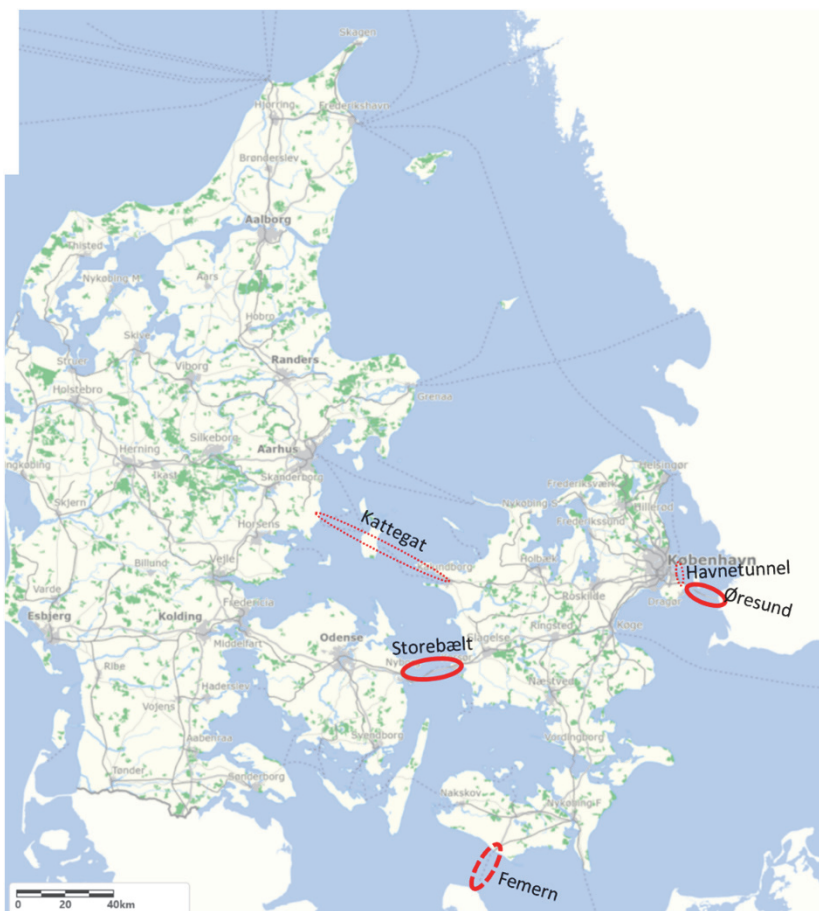
20. April 2022

Hans Ohrt

Sund $\approx$ Bælt
Sund $\approx$ Bælt

FASTE FORBINDELSER - TRAFIK INFRASTRUKTUR PÅ HAVET

Kyst-kyst projekter	Storebælt	Øresund	Femern	Havnetunnel	Kattegat
Status	Drift 1998	Drift 2000	Under anlæg	VVM / SMV	Forundersøgelser
Længde	16 km	16 km	18 km	11 km	Ca. 40 km
Transport	Motorvej Jernbane	Motorvej Jernbane	Motorvej Jernbane	Motorvej	Motorvej Jernbane ?
Tunnel	Boret tunnel	Sænketunnel	Sænketunnel	Sænketunnel	Overvejes
Bro	Hængebro	Skråstagsbro	-	-	Overvejes
Landindvinding	Ny Sprogø Nyborg tange	Peberholm Amager halvø	Ny kyst Lolland	(Lynetteholm)	Overvejes

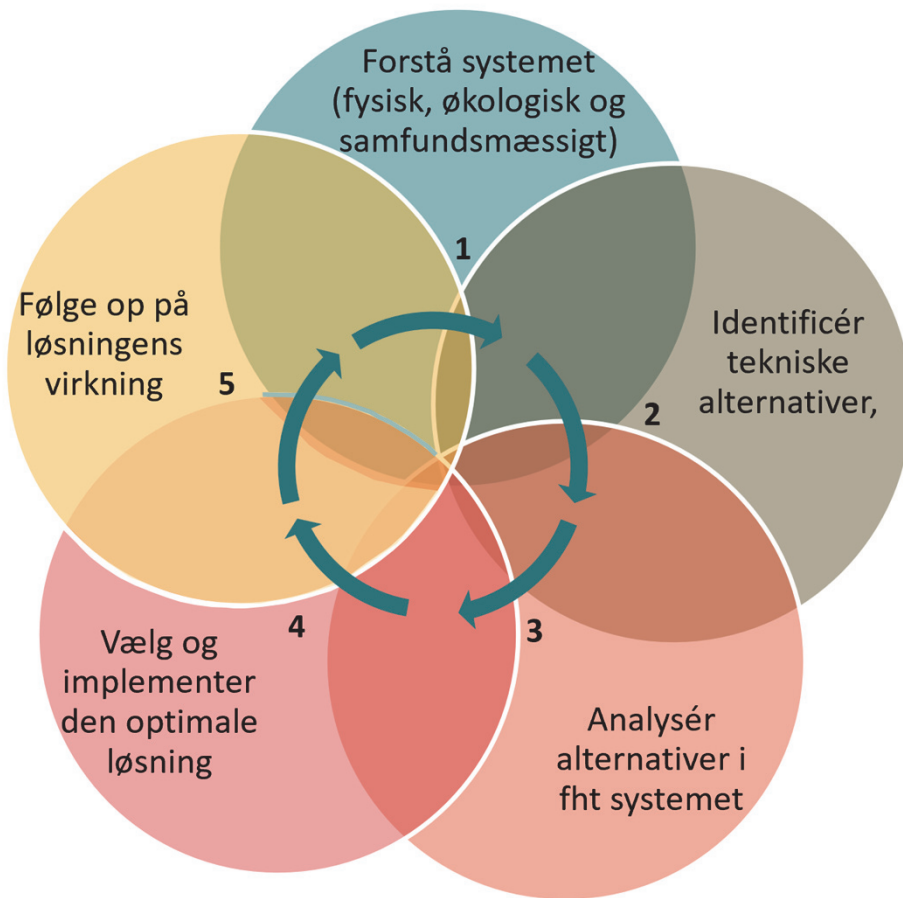
FASTE FORBINDELSER SKABER MULIGHED FOR NY NATUR I HAVET:

- Kystsikring
- Skibsstødsbeskyttelse
- Bropiller og pyloner
- Nye kyster og nye landområder
- Erstatningsnatur

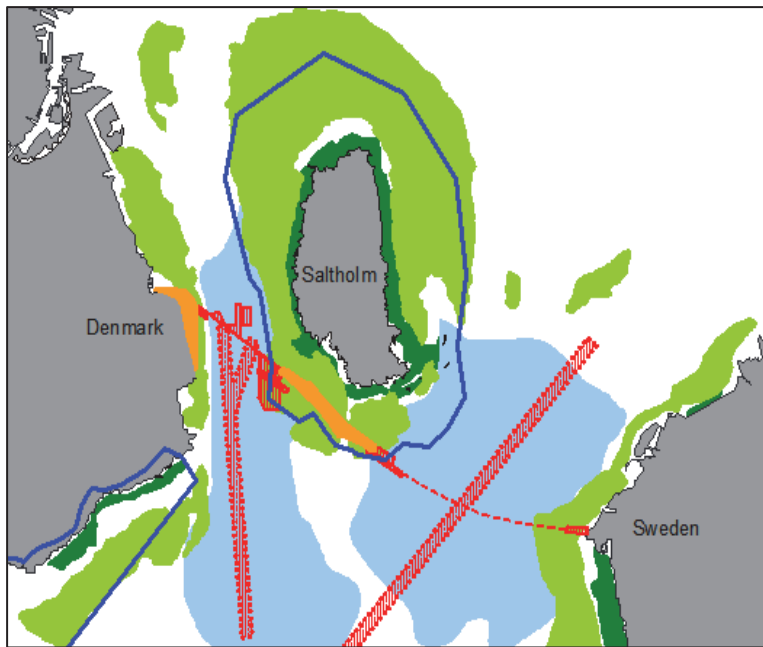
BUILDING WITH NATURE

BUILDING WITH NATURE - De fem trin

Projektfase	Feasibility	VVM	Projektering	Anlæg	Drift
Forstå systemet	X	X			X
Identificer tekniske alternativer	X	X			
Analyser alternativer		X	X		
Vælg og implementer		X	X	X	
Opfølgning				X	X

BUILDING WITH NATURE – FORSTÅ SYSTEMET

DET MARINE MILJØ:

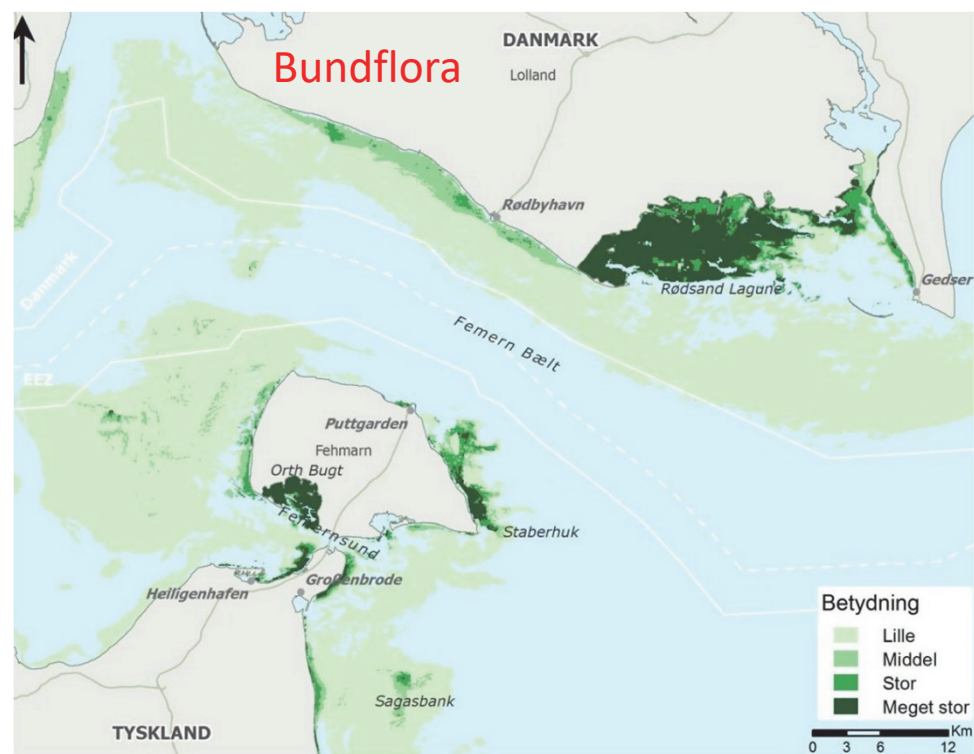
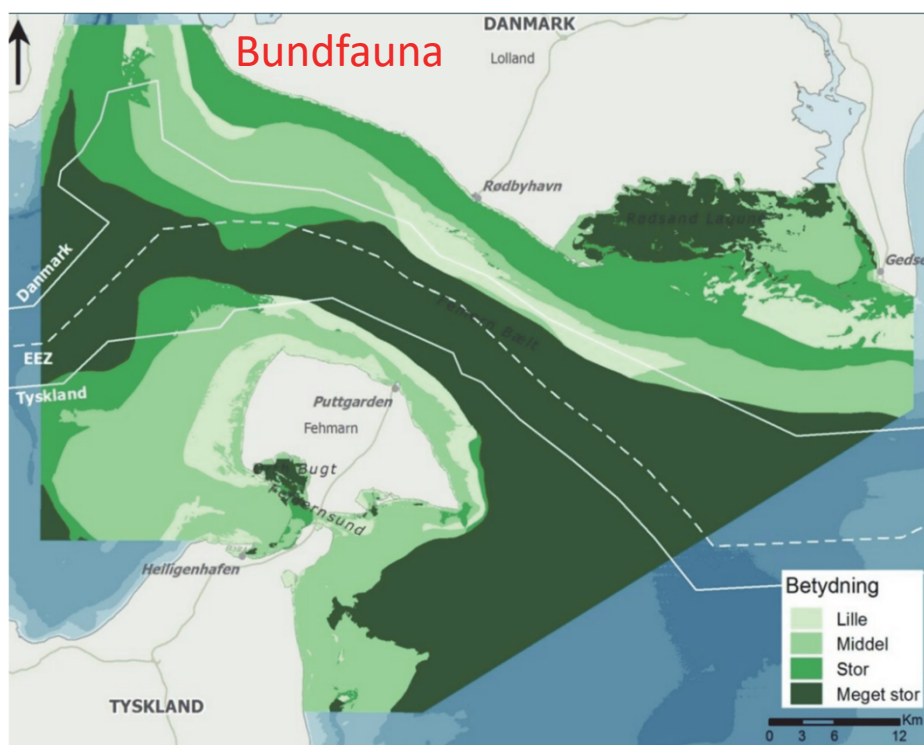
- Ålegræs
- Havgræs
- Sandbund
- Hårbund med sten: Blåmuslinger
- Lokalt hårbund med Sukkertang

BUILDING WITH NATURE – FORSTÅ SYSTEMET

FEMERN: Generelt sandbund på dybere vand, stenrev i et bælte langs Lollands kyst og lokalt ved Femern

BUILDING WITH NATURE: TEKNISKE ALTERNATIVER

ELEMENTER DER KAN SKABE NY NATUR:

STEN: Skibsstøds- og erosionsbeskyttelse, erstatningsbiotoper

BETON: Havnemoler, bro piller, pyloner, ankerblokke

HAVBUNDSMATERIALER: Kunstige øer og halvøer, ny kystudformning

	Storebælt	Øresund	Femern	Havnetunnel	Kattegat
Sten	Kystbeskyttelse Skibsstødsbesk.	Kystbeskyttelse Skibsstødsbesk. Kunstigt rev	Kunstigt rev	Kunstigt rev	Uafklaret
Beton	Bropiller Ankerblokke	Bropiller Pyloner	-	-	Uafklaret
Havbunds- materialer	Ny Sprogø Nyborg	Peberholm Amager halvø	Ny kyst Lolland	(Lynetteholm)	Uafklaret

BUILDING WITH NATURE: ANALYSER ALTERNATIVER

Teknisk løsning	Blødbund	Hårdbund / biogent rev
Betonoverflade	Merproduktion Øget biodiversitet Risiko for invasive arter	Merproduktion Uændret biodiversitet Lokal flora og fauna
Stensætning		
Skibsstødbeskyttelse		
Stenrev		Uændret biodiversitet Lokal flora og fauna
Landindvinding natur	Merproduktion Klimagevinst Øget biodiversitet Risiko for invasive arter	Merproduktion Klimagevinst Øget biodiversitet Risiko for invasive arter

BUILDING WITH NATURE: ANALYSER ALTERNATIVER

Faktor	STEN	BETON	LANDINDVINDING
Kategori	Stenart (granit mv.)	Betontype	Råstof / havbund
Struktur	Stenstørrelse	Overflade og form	Overflade, landskab
Omfang	Areal og højde	Dimensioner	Areal, volumen, koter
Metode	Udlægning	Forberedelse havbund In-situ eller transport	Inddæmning og opfyldning
Fremme af lokale arter	Sten / blokke fra nærmeste rev / overflade	Sten / blokke fra nærmeste rev / overflade	Evt. udsåning fra nærliggende natur

BUILDING WITH NATURE: VÆLG OG IMPLEMENTER

Femern:

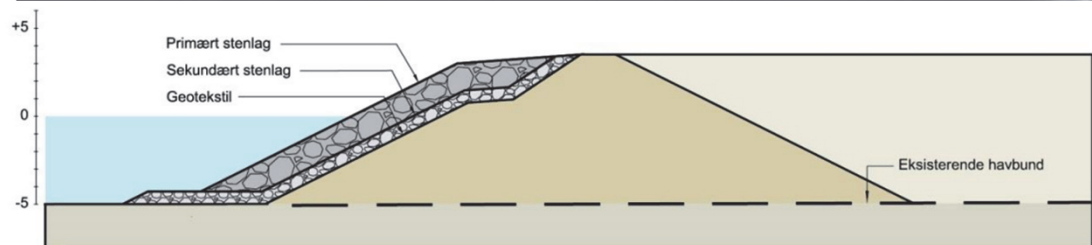
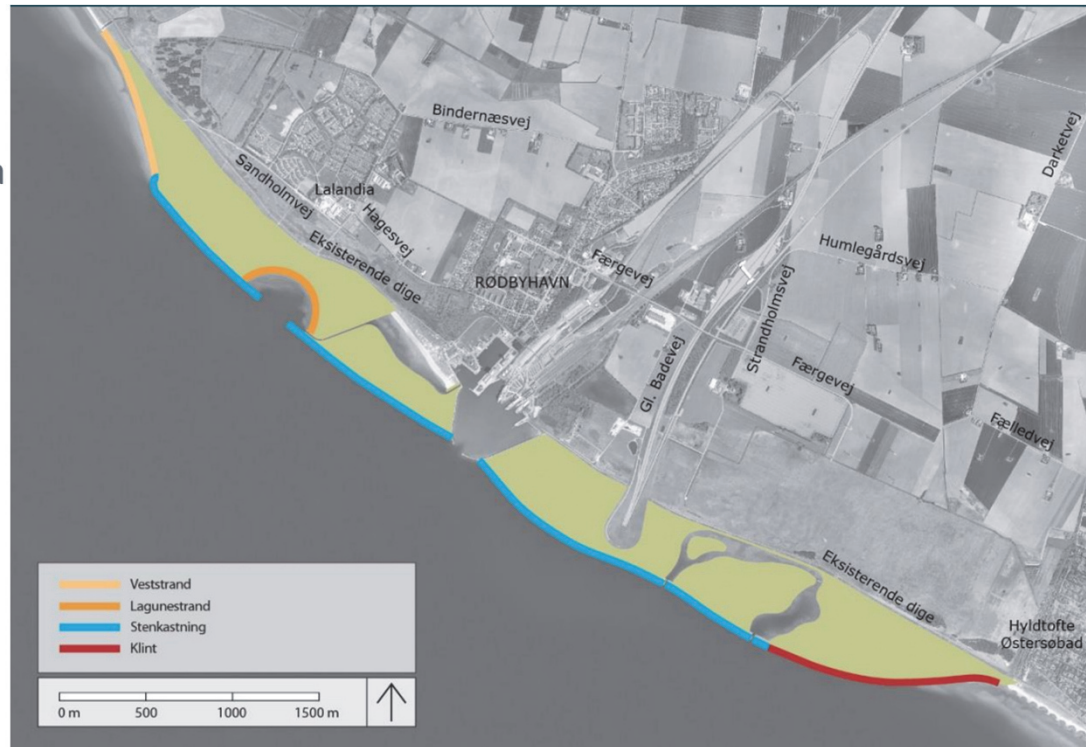
Kunstige rev over tunnel og syd for Femern

Nye kystanlæg ved Lolland

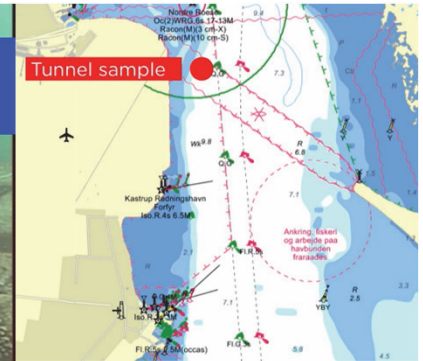
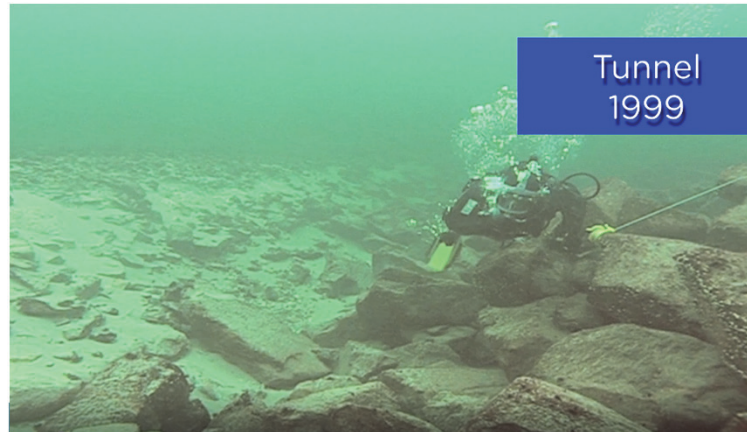
Anlægshavne

Generelt forventes i havet:

- Uændret biodiversitet
- Uændret produktion
- Lav risiko for invasive arter

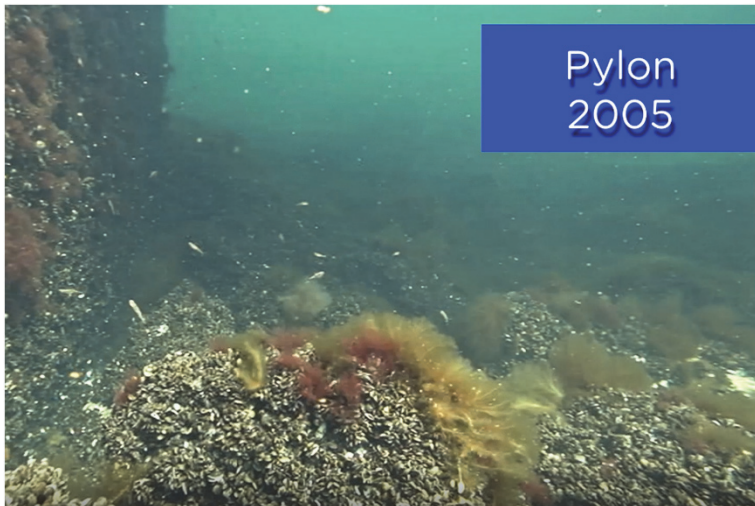
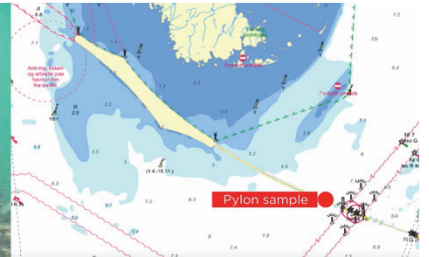

BUILDING WITH NATURE: OPFØLGNING STENREV TUNNEL

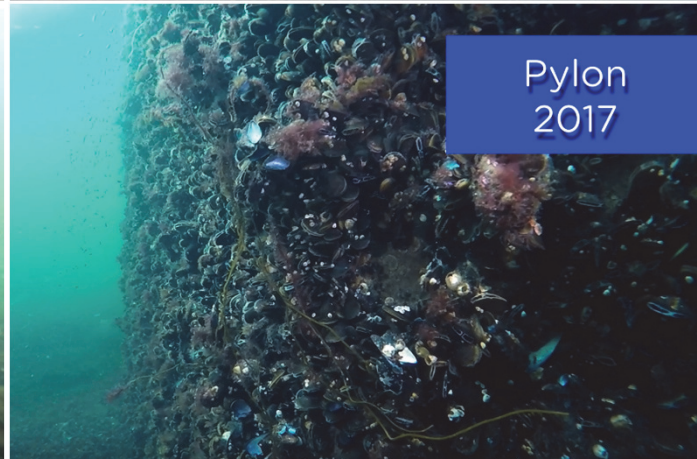
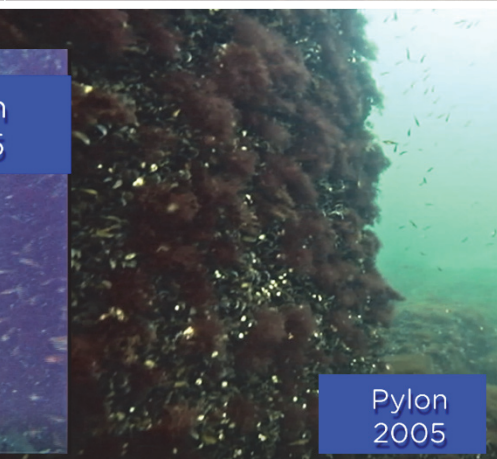
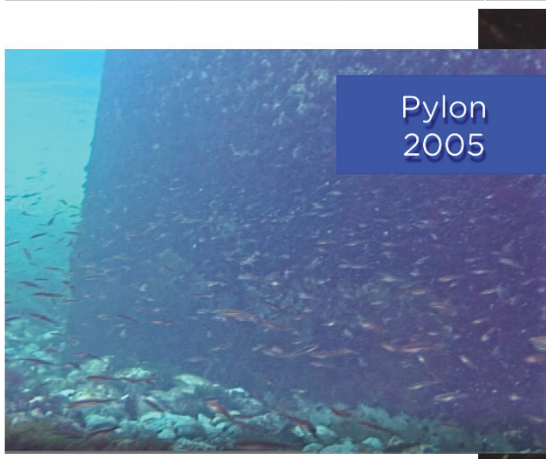

BUILDING WITH NATURE: OPFØLGNING SKIBSSTØDSBESKYTTELSE

BUILDING WITH NATURE: OPFØLGNING BETON

BUILDING WITH NATURE: OPFØLGNING BETONFLADER

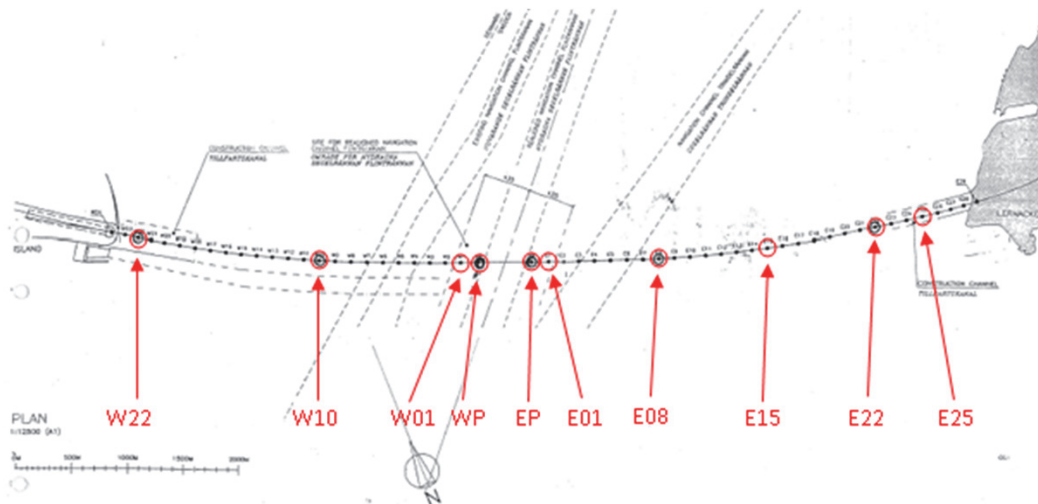
Øresundsbroen:

Ca. 1,3 ha undersøisk betonflade på 0,5 ha havbund

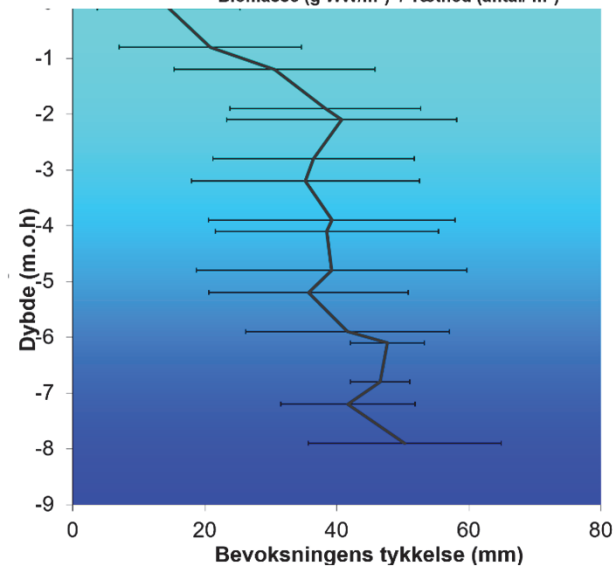
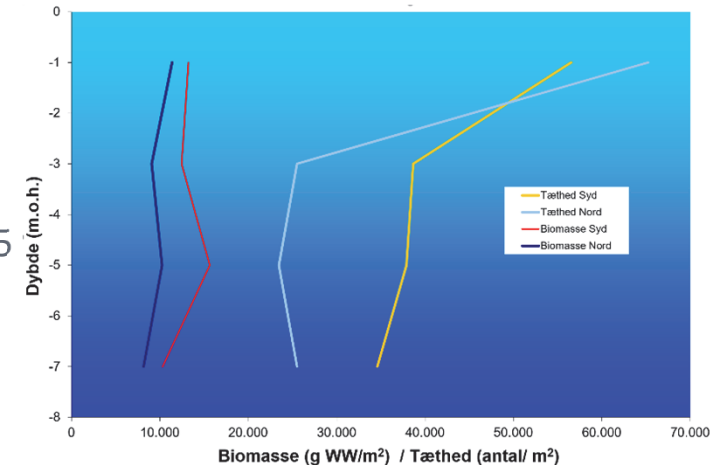
130 ton blåmuslinger efter 5 år (2003) - 24 ton på havbunden 1995

Årlig merproduktion på 20 ton vådvægt ~ 4 ton CO₂

Øget fødegrundlag for fisk og fugle.

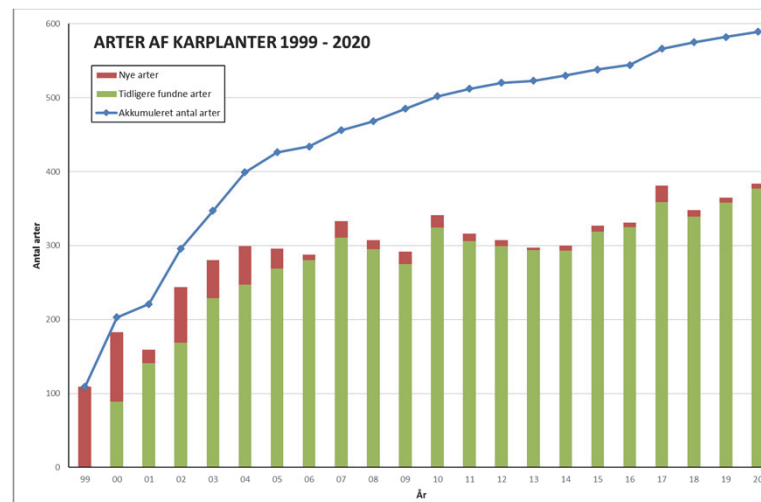
Side 13

BUILDING WITH NATURE: OPFØLGNING LANDINDVINDING

	1995	2020
Antal arter	< 100	> 1.000
Habitater	2 marine	3 marine 10 terrestriske
Biomasse	ca. 7 t/ha →	ca. 15 t/ha ↑
Produktion	ca. 6 t/ha →	Ca. 6 t/ha ↑

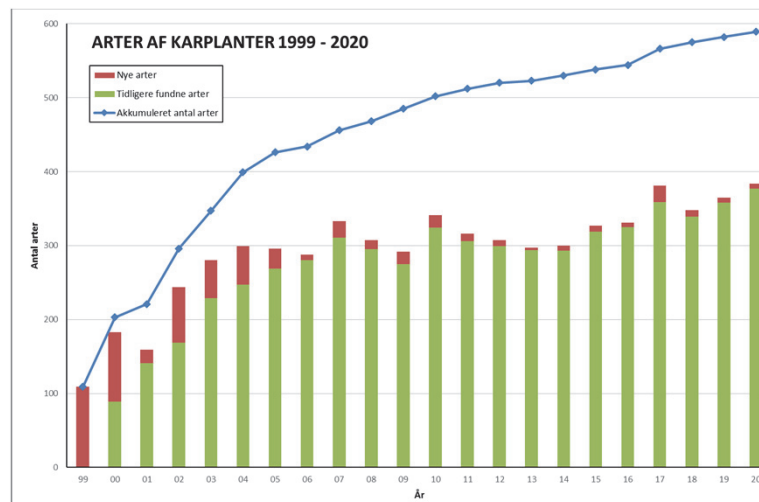
BUILDING WITH NATURE: OPFØLGNING LANDINDVINDING

Peberholm

	1995	2020
Antal arter	< 100	> 1.000
Habitater	2 marine	3 marine 10 terrestriske
Biomasse	ca. 7 t/ha →	ca. 15 t/ha ↑
Produktion	ca. 6 t/ha →	Ca. 6 t/ha ↑

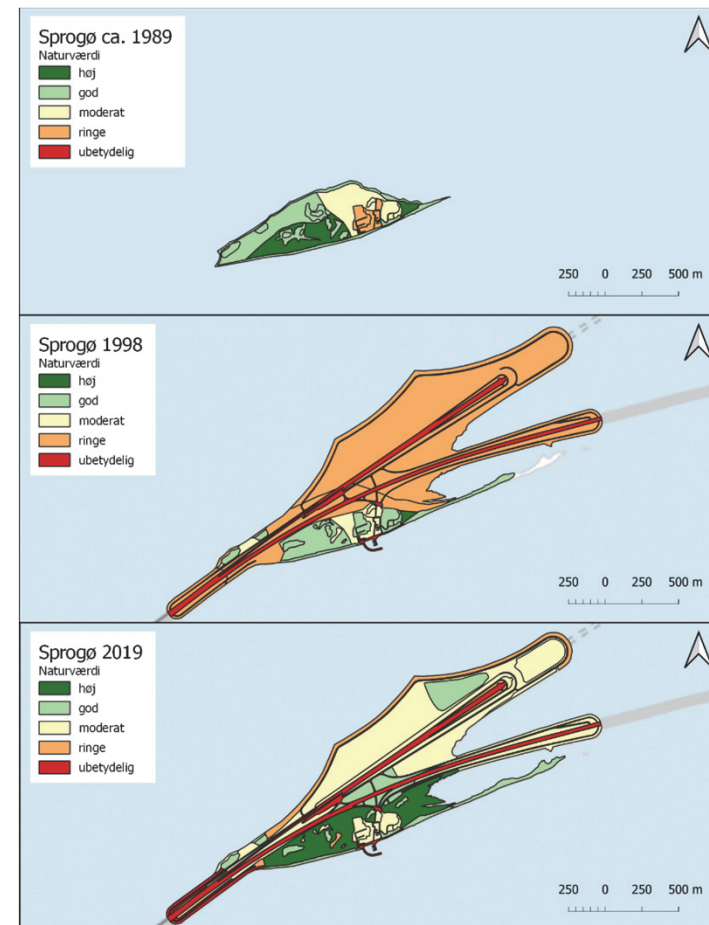
TRAFIK I NATURA 2000 området syd for Saltholm		
ÅR	1995	2020
Køretøjer	0	Ca. 7.500.000
Tog	0	Ca. 70.000
Skibe	< 500	< 100

BUILDING WITH NATURE: OPFØLGNING LANDINDVINDING

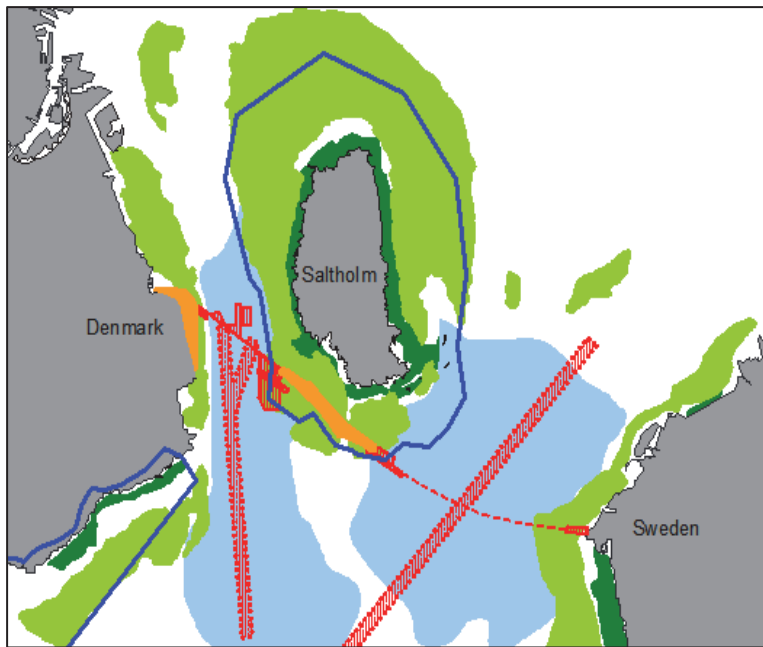
Storebælt (Sprogø):

- 38 ha i 1989 - 115 ha i 1998
- Havmiljø omkring forbindelsen er reetableret
- Tilsåning og aktiv naturpleje af Ny Sprogø
- Nye kysthabitater – vadeblader og stensætninger
- Naturværdi i gunstig udvikling på hele Sprogø
- Samlet set øget biodiversitet

BUILDING WITH NATURE: ERFARINGSOPSAMLING ØRESUND

DET MARINE MILJØ:

- Tab af havbund (landindvinding)
- Nye betonflader og stenrev
- Permanente uddybninger / opfyldninger
- Lokale aflejringer og erosion

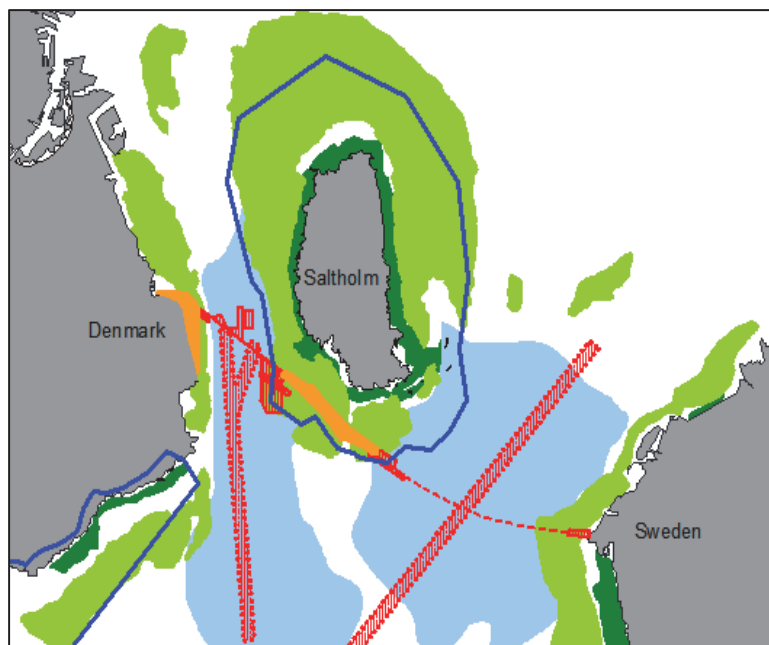
Naturligt dyre- og planteliv

Ingen tab af biodiversitet

DET SAMLEDE MILJØ I ØRESUND

- Forøget biodiversitet
- Forøget biomasse og produktion

BUILDING WITH NATURE: ERFARINGSOPSAMLING ØRESUND

DET MARINE MILJØ:

- Tab af havbund (landindvinding)
- Nye betonflader og stenrev
- Permanente uddybninger / opfyldninger
- Lokale aflejringer og erosion

Naturligt dyre- og planteliv

Ingen tab af biodiversitet

DET SAMLEDE MILJØ I ØRESUND

- Forøget biodiversitet
- Forøget biomasse og produktion

ØGET TRAFIK PÅ HAVET KAN FORENES MED ØGET BIODIVERSITET I ET SÅRBART HAVMILJØ

KONKLUSION

HAVMILJØET ER ROBUST OVER FOR FYSISK ANLÆGSARBEJDE og SEDIMENTSPILD

FASTE FORBINDELSER KAN ETABLERES I SAMSPIL MED ET NATURLIGT HAVMILJØ med lokale forbedringer

FASTE FORBINDELSER KAN BOOSTE BIODIVERSITET og NATUR PÅ HAVET

KONKLUSION

HAVMILJØET ER ROBUST OVER FOR FYSISK ANLÆGSARBEJDE og SEDIMENTSPILD

FASTE FORBINDELSER KAN ETABLERES I SAMSPIL MED ET NATURLIGT HAVMILJØ med lokale forbedringer

FASTE FORBINDELSER KAN BOOSTE BIODIVERSITET og NATUR PÅ HAVET

- Men gavner det havmiljøet ??